

8

foto

ATMODA

Latvijas Tautas frontes informatīvais biļetens 1988. GADA 16. DECEMBRI

N 21 Cena 15 kap.

A

TKAL nākam pie jums. Neslēpsim, diezgan grūta, pat dramatiska bija šā ceļa atsakšana. Tācū nav vērti plāsi stāstīt par liksām un skēršķiem, kas piemēk fakiski vēl neapgāta ceļa gajējus.

dalībniekiem, bet arī pārējiem republikas iedzīvotājiem. Informatīvajā biļetenā «Atmoda» jums stāstīsim par Tautas frontes aktualitātēm, problēmām, viedokliem. Būs arī publicistika, reportāžas, problemākti, intervijas. Būs raksti par nacionālajām attiecībām, reliģiju,

Un tā — nākam pie jums — gan pie 230 000 LTF biedru (droši vien sōbri jau ir vairāki), gan pie pārējiem. Nākam pie jums neilgi pirms Ziemsvētkiem, neilgi pirms brīza, kad vēlēsim: «Lai miers virs zemes un cilvēkiem labi prāts.» Tomēr ir tik daudzi vairāk vīriņi, kuri vēlēdamās, ja kā nevarinātu tācu dzīlumā, ias, gumzās un cīmās preistrume. Ies, kā plevelkšķis to? Kopā. Tikai ešķeloties. Nedaloties. Vienotī. Atvijai un Latvijā.

N 1

Villa Lāča Lielv. PSR
VALSTS BIBLIOTEKA
88 —

1988 1-3
1989 1-60

4p

ATMODA

1988. GADA 7. OKTÖBRI

INFORMĀCIJAS LAPA

Visiem Latvijas iedzīvotājiem

Dārgie lidzpilsoni un domubiedri!
Tā stunda ir situsi. Sodien izskiras viss. Beidzot ir radusies vēsturiskā iespēja atrivyties no pagātnes, skazarmu sociālis-

SEIKSS
ŠANA

stut dzirdi, kas par smilgai neliec clest, iārdi deg un kvēl, un nenodzīest, zīslas līdz ar pirmo dienu skan, emē maniem brāliem dzīlt um man.

■ Tu gribi, un ka tās svētās prāts, ieo un sīs zīmes rāzu vāc, i kāniem mūsu latvju mēle skan, zeme, to ik akmens saka man.

ažās reiz mūs atkal svešnieks, kā, sauli — kritam nakti atpakaļ, cal latvju tauta celoj krit, ten brivi, atkal vāzas saslēd rit.

zās mēte Tevi lūdzam mēs, o zemi, Tu, kas esu misu tēvs? su dzīsemas? Nē, ta nedzied verga sirds, auie latvju bīrvus jaampīrzd.

dienas, torni sargs kad trauksmi saiks, oti noplātus drauga rokas nomirs draugs, pieti plosis latviešus un dzelz, bīrzi neziedzamie rokas galas.

1. Laikraksta "Atmoda" 1. un 2. numurs (1988)

АТМОДА

/ПРОБУЖДЕНИЕ/

7 октября 1988 года

Информационный бюллетень

Ко всем жителям Латвии

Дорогие сограждане и единомышленники! Этот час пробил. Сегодня решается все. Наконец появилась историческая возможность избавиться от гнета «казарменного социализма», сбросить тяжелый груз сталинизма и брежневщины, возродить ленинские нормы социализма и создать новое общество в соответствии с интересами, заботами и волей народа. Во имя будущих поколений, во имя этого космического феномена — планеты Земля, во имя нашей маленькой Латвии мы обращаемся к вам с призывом — объединить усилия ради всеобщего блага.

К сожалению, наша близорукая, экономическая политика, ориентированная главным образом на производство ради производства, долгие годы размывала духовные ценности народа, нивелировала национальные особенности, в высшую ценность былоозвано соответствие политическим доктринам. В результате наука, искусство, культура

Главная цель деятельности Народного фронта — воспитывать в народе сознательность, политическую культуру и гражданскую активность, создать механизм демократии, обеспечивающий право на альтернативное мышление, и тем самым способствовать созданию общества подлинно нравственной власти и сбалансированной экономики, в котором гарантированы и соблюдаются все права человека, существует контроль за монополией власти.

Народный фронт отстаивает интересы коренного населения Латвии, законные права каждой нации на ее исторической территории, ибо только так можно обеспечить и интересы всех других народов. Через расцвет латышского языка и культуры лежит путь к соблюдению демократических прав, автономному языковому и культурному развитию других народов в Латвии.

Выстоять в противоборстве с силами торможения, отразить выпады консерваторов и реакционеров, гарантировать необъятность перестройки может только поддержка народа, ясно и недвусмысленно высказавшего и самостоятельно реализован-

AWAKENING SPECIAL EDITION

LATVIA

Population

- 2.7 million.

Territory

- 64,000 square km.

National composition

- approx. 50% Latvians, second largest group - Russians, mostly agriculture, manufacturing industry, forestry, fishing.

National economy

- predominantly Lutehan and Roman Catholic

Religion

- 50%

Rural population

- predominantly in Riga - 50%.

Urban population

Members of the Latvian Communist Party - under 185,000.

The proclamation of the independent Republic of Latvia -- November 18th, 1918. Photo by Vilis Ridzenieks. Reproduced by Gunārs Janaitis.

THE RISE, FALL AND RESURRECTION OF THE

Latvian Social Democratic Party and the Agricultural union.
On the 15th of May, 1934, the Minister President Kārlis Ulmanis, in bringing about a coup d'état liquidated the democratic system and held power until 1940. K.Ulmanis became president on 11th of April, 1936.
A fatal and dramatic date for the

N° 4

Latv.
VALSTS BIBLIOTEKA
89-

Panorama of the Monument of Freedom during the folk-festival Baltica '88 in Riga in August. Photo by Aivars Liepiņš. Reproduced by Gunārs Janaitis.

On the 17th of June, the Latvian government, having no choice, accepted the Russian ultimatum and started crossing the borders of Latvia to begin the occupation of Latvia. "Puppet" elections on the 14/15th July - elected a "people's workers block" which had been elected by 97,8% of voters. This new government on the 5th of August

1. In 1939 Latvia was in second place - with respect to the number of books published per 1000 people.

Today that is an unattainable dream.
2. Living space allotted to each person in Riga is less than before the war.

3. Per 100,000 population, Latvia has the highest crime rate in the USSR.

Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas

Augstākās Padomes

DEKLARĀCIJA

PAR LATVIJAS REPUBLIKAS NEATKARĪBAS ATJAUNOŠANU

1918.gada 18.novembrī proklamētā neatkarīgā Latvijas valsts 1920.gadā tika starptautiski atzīta un 1921.gadā kļuva par līdzteisiņu Tautu Savienības locekļi. Latviju nācīja sānu pašnotiekšanu tiesīks īstenoja 1920.gada aprīlī, kad vispārējās vrienīlīdzīgās, tiešas un proporcionālās vēlēšanās tautas uzīcības mandāts tika dots Satversmes sapulcei. 1922.gada 15.februārī tā pieņēma valsts pamatlīmeņu — Latvijas Republikas Satversmi, kas de iure ir spēkā līdz šim brīdin.

1940.gada 16.jūnija Latvijas Republikas valdībai iestiegtā terorizētā stāstīnāk PSRS valdības ultimātīvā notā ar prasību mainīt valdību un 1940.gada 17.jūnija PSRS militārā agresija kvalificējotā kā starptautisks noziegums. Tā rezultāts bija Latvijas okupācija un Latvijas Republikas suverēns valsts varas likvidēšana. Latvijas valdība tika izveidota pēc PSRS valdības pārstāvju diktāta. No starptautisko tiesību viedokļa šī valdība nebija Latvijas Republikas suverēns valsts varas izplīdīgās, jo tā pārstāvēja nevis Latvijas Republikas, bet gan PSRS intereses.

1940.gada 14. un 15.jūlijā okupētajā Latvijā politiskā terora apstākļos pēc pretiesīšķi pieņemta antikonservacionālās vēlēšanās likuma notīka Saeimas vēlēšanas. No 17.iesniegtajiem kandidātiem sarakstītiem vēlēšanās tika atsauts tikai viens — "Darba Tautas bloka" kandidātu saraksts. "Darba Tautas bloks" pirmos vēlēšanu platformā nebija izvirzīta prasība par padomju varas pastūdināšanu Latvijā un Latvijas Republikas iestāšanos Padomju Savienībā. Turkālā vēlēšanā rezultāti tika viltoti.

Tautas apmīnēšanas rezultātā pretiesīšķi izveidoti Saeima neapnēuda Latvijas tautas suverēnību. Tā nebija konstitucionālu tiesību izlemti jautājumi par valsts ieiktās grozīšanu un Latvijas valsts suverenitātes likvidēšanu. Šos jautājumus bija tiesīga izlemti vrienīgi tauta, taču briežu tautas nobalsošana nenotika.

Līdz ar to Latvijas Republikas iekļaušana Padomju Savienībā no starptautisko tiesību viedokļa nav spēkā, un Latvijas Republika joprojām de iure pastāv kā starptautisku tiesību subjekts, ko atzīst vairāk nekā 50 pasaules valstis.

Nemot vērt Latvijas PSR Augstākās Padomes 1989.gada 28.jūlija "Deklarāciju par Latvijas valsts suverenitāti", 1990.gada 15.februāra "Deklarāciju jautājumā par Latvijas valstisko neatkarību" un 1990.gada 21.aprīla Vēlēšanu tauras deputātu sapulces Rīcīnījumā, teivērojot Latvijas iedzīvotību grību, kas nepārprotami izpausta, ievēlēt vairākumā tās deputātus, kuri savā priekšķēslēšanu programmā izteicību apņēmību atjaunot Latvijas Republiku valstisko neatkarību, nostājtīties uz brīvas, demokrātiskas un neatkarīgas Latvijas Republikas de facto atjaunošanas ceļā.

Latvijas PSR Augstākā Padome nolēm:

1. Piešķirt starptautisko tiesību pamatprincipu prioritāti pār valstīstiesību normām, uzskaņā par pretiesīšķu PSRS un Vācijas 1939.gada 23.augusta vienošanos un no tās izrietos 1940.gada 17.jūnija Latvijas Republikas suverēns valsts varas likvidēšanu PSRS militārās agresijas rezultātā.

2. Pasludināt par spēkā neesošu kopīs pieņemšanas brīža Latvijas Saeimas 1940.gada 21.jūlijā pieņemto deklarāciju "Par Latvijas iestāšanos Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā".

3. Atjaunot Satversmes sapulces 1922.gada 15.februāri pieņemtā Latvijas Republikas Satversmes darbību vičā Latvijas teritorijā.

Latvijas valsts oficiālais nosaukums ir LATVIJAS REPUBLIKA, saīsināti — LATVIA.

4. Līdz Satversmes jaunās redakcijas pieņemšanai apturēt Latvijas Republikas Satversmi, izņemot tos paratus, kas nosaka Latvijas valsts konstitucionāli tiesīšķi pamatu un kuri saskārā ar Satversmes 79.pantu ir grozīni tīkai ar tautas nobalsošanu, proti:

1.pants — Latvija ir neatkarīga, demokrātiska republika;
2.pants — Latvijas valsts suverēna vara pieder Latvijas tautai;

3.pants — Latvijas valsts teritoriju starptautiskos līgumos noteiktās robežas sastāda Vidzeme, Latgale, Kurzeme un Zemgale;

6.pants — Saeimu ievēlēt vispārīgās, vrienīlīdzīgās, tiešās, aizķātās un proporcionālās vēlēšanās.

Satversmes 6.pants piemērojams, atjaunojoties tām neatkarīgās Latvijas Republikas valsts varas un pārvēlēšanu norīsi.

5.Sākotnēji pārejot periodu Latvijas Republikas valsts varas atjaunošanai de facto, kurš beidzas ar Latvijas Republikas Saeimas sasašķanu. Pārejas periodā augstāko valsts varu Latviju realizē Latvijas Republikas Augstākā Padome.

6. Uzskatīt par iespējamu pārejas periodā piemērot Latvijas PSR Konstitūcijas normas un citus likumdošanas aktus, kas īstāmu pieņemšanas brīdi darbojas Latvijas teritorijā, ciklā tie nav pretrunā ar Latvijas Republikas Satversmes 1.,2.,3. un 6.pantu.

Strīdus gadījumos jautājumus par likumdošanas aktu piemērošanu izskir Latvijas Republikas Konstitucionālā tiesa.

Pārejas periodā jaunus likumdošanas aktus pieņem vai esos aktus groza tikai Latvijas Republikas Augstākā Padome.

7. Izveidot komisiju, lai izstrādātu Latvijas Republikas Satversmes jaunu redakciju, kas atbilst Latvijas pašreizējam politiskajam, ekonomiskajam un sociālam stāvoklim.

8. Garanēt Latvijas Republikas un citu valstu pilsoņiem, ka pastāvīgi dzīvo Latvijas teritorijā, sociālās, ekonomiskās un kultūras tiesības, kā arī politiskās brīvības, kurai atbilst vispārējātām starptautiskām cilvēktiesību normām. Tas pilnā mērā attīcēsāsuz tīmekļā PSRS pilsoņiem, kas izteiks vēlēšanos dzīvot Latvijā, neierņemot tās pilsonību.

9. Latvijas Republikas attiecības ar PSRS veidot sašķāpā ar projām spēkā esošo 1920.gada 11.augusta miera līgumiem starp Latviju un Krieviju, kurā uz mūžiem laikām ir atzīta Latvijas valsts neatkarība. Sarunām ar PSRS izveidot Valdības komisiju.

Deklarācija stājas spēkā kopīs pieņemšanas brīžā.

Latvijas PSR Augstākās Padomes priekšsēdētājs
A. GORBUČOVĀS
Latvijas PSR Augstākās Padomes sekretārs
I. DĀUDIŠS

Rīgā 1990. gada 4. maijā

LATVIJAS REPUBLIKAS KONSTITUCIONĀLAIS LIKUMS

PAR LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTISKO STATUSU

Apzinoties savu atbildību tautas priekšā, nēmot vērā 1990. gada 4. maija deklarāciju "Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu", 1991. gada 3. marta Latvijas tautas aptaujas rezultātus un to, ka 1991. gada 19. augustā PSRS valsts apvērsuma rezultātā ir beigušas pastāvēt PSRS konstitucionālās valsts varas un pārvaldes institūcijas un nav iespējams realizēt 1990. gada 4. maija deklarācijas "Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu" 9. punktu par Latvijas Republikas valstiskās neatkarības atjaunošanu sarunu ceļā,

Latvijas Republikas Augstākā Padome nolej:

1. Noteikt, ka Latvija ir neatkarīga, demokrātiska republika, kurā Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai un kuras starptautiski tiesisko statusu nosaka Latvijas Republikas 1922. gada 15. februāra Satversme.
2. Atzīt par spēku zaudējušu 1990. gada 4. maija deklarācijas "Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu" 5. punktu, kas noteica pārejas periodu Latvijas Republikas valsts varas atjaunošanai *de facto*.
3. Lidz okupācijas un aneksijas likvidēšanai un Saeimas sasaukšanai augstāko valsts varu Latvijas Republikā pilnībā realizē Latvijas Republikas Augstākā Padome. Latvijas Republikas teritorijā ir spēkā tikai tās augstāko valsts varas un pārvaldes institūciju likumi un lēmumi.
4. Konstitucionālais likums stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Latvijas Republikas
Augstākās Padomes priekšsēdētājs
Latvijas Republikas
Augstākās Padomes sekretārs

A.Gorbunovs

I.Daudišs

5. Konstitucionālais likums par LR valstisko statusu (1991)

Sludinājumi

Firma
G. R. G.
Industry

maina
baltus, netūlus
kokvilnas
diegus Nr. 40 — 50
pret IX Nr. 30 — 40
diegiem.

Tālr. 626825, 626285.

→VAJADZĪGI

privātai firmai — grāmatvedis ar
darba stāžu, ne mazāku par 5
gadiem, obligātās latviešu un krievu
valodas zināšanas.

Tālr. 322465.

→IEPAZĪŠANĀS

Slaida (33, 168) dārma vēlas
iepažīties ar atbilstošu kungu.
Aktīvos dzērājus lūdzu neatsaukties.
Rakstīt: Talsi 229550, a. k. 93.

DZEJOT, PROKLAMĒT, AGITĒT, SMIETIES

KATRS ŠAJĀ LAUKUMĀ PAR 500 RBL. VAR

“Ja mēs nepētīsim cilvēku intereses un
neievērosim tās, bet lauzīsim galvu tikai par to,
vai tas ir sociālistisks vai antisociālistisks,
padomju vai pretpadomju un tā tālāk, tad
CILVĒKU PRĀTUS vadīs citi, tikai ne mēs.”

1. Kad un kur publicēta šī ģeniālā doma, kas ir
tās autors?
2. Vai mēs valdīsim arī pār trimdas tautiešu
prātiem?

700 rbl. par pirmo atbildi! Ā. Skujiņš. Rīga
226057, Knoriņa ielā 18/4 — 18, tālr. 250461.

STRIPOT, NERAKSTIT NEKO, SKAITIT,

→PĒRKU

Marker tipa slaloma stiprinājumus
— 40.

Zvanīt vakaros.
Tālr. 616143 — Elitai.

TEIKT, KLEGT, MUDINĀT, RAKSTĪT, ZĪMĒT.

ATMODA

L

NEDELAS
LAIKRĀKSTS

Nr.13(180) (pēdējais)
07. 04. 1992.

Cosa maniostidzimishá
PTA párklemei viráit — 2 db,

LATVIAS VALSTI
BIBLIOTEKA
Rīga

KORIS, KO
AIZMIRŠA UZ
SKATUVES

agrāk, tikai — kopā ar AA. Tie, kuri tikai spānudīja, dzirdēja pieminās ATMODAS vārdu, lai padomā — varbūt ē viņš izlaist to, ko nekad nesēj laižis?..

Mums ir arī savas jaunības ar paaudzējumiem.
Mēs neizvēlēsimies. Kas-likarvību **AZNISI**!

nu sāpesu jauno, 32 lappuses bienu ATMODU
ATPUTAI, kurš, ka ju tenu, būs arī ATMODA.
Mēs gribam mierīgi un radikāli strādāt. Mēs gribam
būt droši, ka rit, pavis vāc pēc nedēļas nebrāzdoti
kāds valsts kontrolieris kopā ar dažiem politiešiem
lēceklēm, lai mums sāpesu māsa kampai-

Pieredzīne tāds jau ir — tikpat "smalks" glijens tika arī iemēģināts ar 1-TF īstekļu no "Baltijas

Laiķrāns DIENA nu jau tāpi teivs. Brīva ir arī NEATKARĪGA CĪNA. Brīvās JŪRMALĀS UN LATVIJAS JAUNATNĒ. Tādi ATMODU krampjiem vēl turēja LTF vadogi. Tušja, ja izteicinātu. Tāku mēs vēl neesam dāvī. Un esdāsim.

Rakasut viss! Misi, ATMODAS veidotiņi, mani
un būsim ar jums.

Lai viesītās frontē, spēcīgi pēc sākneigajām partijas veikšanas akcijām un daudzā kā cīņa, ir finansēti. To vajadzētu apstiprināt LTF vadībai. Tādējādi ietvars vissāk būs uz skaituves simetrisk

horen: opera juu sen heiguties, mis-
takutut ja et uusien laulujen mukana

lampenai, dirgant prie citigas di-
rigesmas magazinu duili, skaitin
velkugurmelėjei uodus mišyj
bei kruis, ko sen vairs magazinu
protektas, vel citigiaidried, jnevieta
tai ne paties, ka
VISS, IR
Nekas ne buvo žadamas

Mjøs negribær pindalinn lajk divurði

nočkojamački džeziklani.

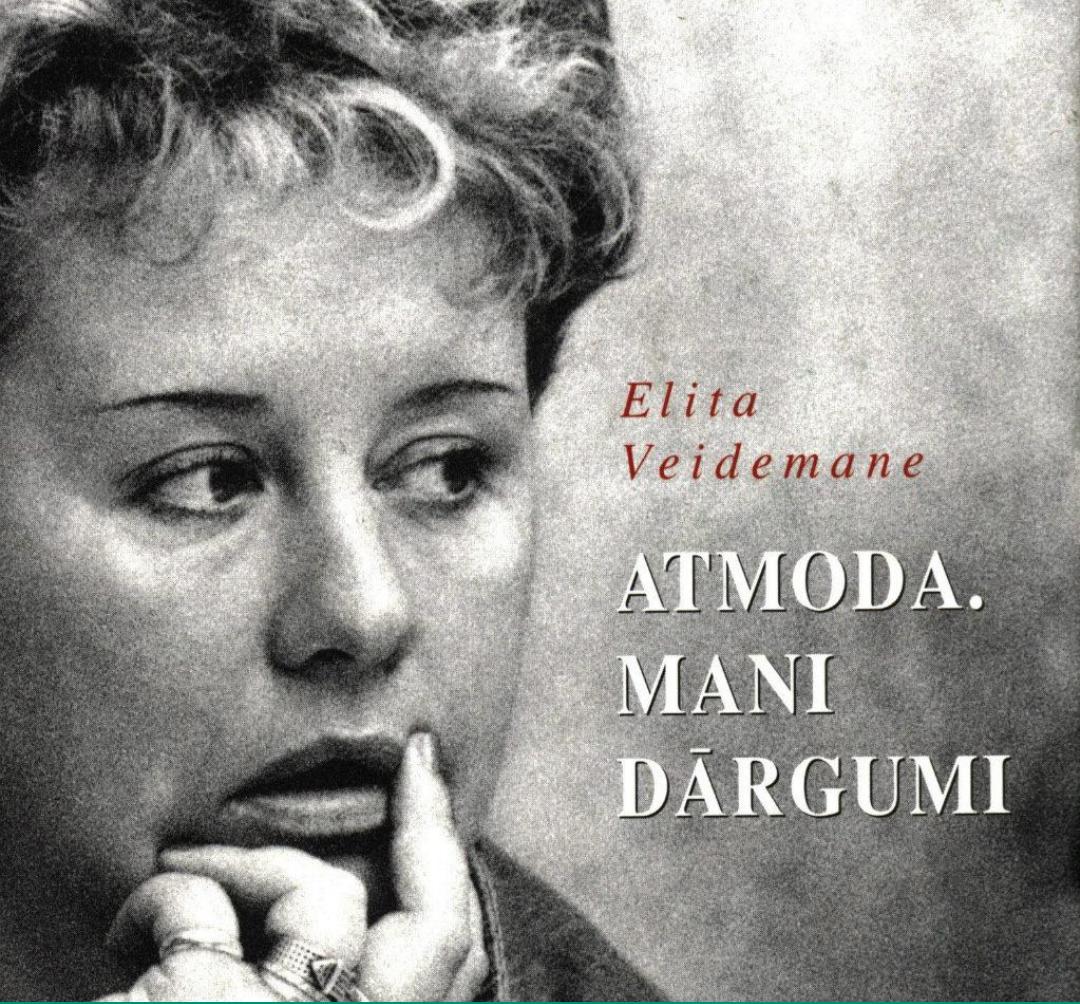
ELITA VEIDEMANE,
"Ausmedas" galvenā redaktore

ELITA VEIDEMANE,
"Ausodes" gaivinā redaktore

**LAIKKRAKSTA "ATMODA"
REDAKCIJAS PADOMES
LĒMUMS**

Antieva, "Azzude", skiehi un miik! Säid skiemjä bridi vatu stihim, ka vienaste jõel lajupõe ar Tevi — par so, ka neked neebu mukkiga klauc luha, ka neidabjuti läbi gaame, heti ügi gaatra un negupõe. Eta tien, ka ikkuna, eetvõtmine ja ees hõivamineks un-

7. "Atmodas" pēdējais numurs (1992. gada 7. aprīlis)

*Elita
Veidemane*

**ATMODA.
MANI
DĀRGUMI**

Avoti

1. *Atmoda*. Nr.1, 1988; Nr.2, 1989. Rīga : Latvijas Tautas fronte, 1988-1989. 4 lpp.
2. Атмода. Nr.1, 1988. Рига : Союз писателей Латвии и координационного центра Народного фронта Латвии, 1988. 4 с.
3. *Atmoda = Awakening*. Nr.1, 1988. Riga : newspaper of the Popular Front of Latvia, 1989. Riga : Latvian Popular Front, 1989. 8 p.
4. LPSR deklarācija par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu. *Atmoda*, Nr.18, 1990, 8. maijs, 1. lpp.
5. LR konstitucionālais likums par Latvijas Republikas valstisko statusu. *Atmoda*, Nr.2, 1991, 22. aug., 1. lpp.
6. [Sludinājumu sleja]. *Atmoda*, Nr.5, 1992, 10. febr., 10. lpp.
7. **Veidemane, E.** Koris, ko aizmirsa uz skatuvēs. *Atmoda*, Nr.13, 1992, 7. apr., 1. lpp.
8. **Veidemane, E.** *Atmoda. Mani dārgumi*. Rīga : Jumava, 2004. ISBN 998405716X.